

Neljapäev, 25. september 2008

19. ergutab ELi ettevõtjaid tegutsema ennetavalt – nimelt täiendavate investeeringute näol – ning võtma endale juhtrolli uute tehnoloogiate alase oskusteabe ja insenerioskuste puhul, et jääda peamiste naftat tootvate riikide tähtsaimaks partneriks; märgib, et investeeringuid on eriti vaja rafineerimissektori arendamiseks ja uute maardlate kasutusele võtmiseks, et toime tulla suurenenud nõudlusega;
20. märgib, et tuleks tõsta peamiste energiaettevõtjate korporatiivset sotsiaalset vastutust, et suunata rohkem energiatööstuse erainvesteeringuid energiasäästu programmidesse, alternatiivsetesse energiatehnoloogiatesse ning sellega seotud teadus- ja arendustegevusse;
21. kutsub liikmesriike üles kooskõlastama poliitilist sekkumist võitluses energia hinna tõusu vastu; palub komisjonil viia läbi analüüs liikmesriikide parimate poliitiliste meetmete kohta, mida on võetud energia kõrge hinna vastu;
22. palub nõukogul saavutada võimalikult kiiresti kokkulepe järgmiste oluliste sammude osas täielikult liberaliseeritud energia siseturu suunas, sest see aitab vähendada ELi haavatavust energiahindadest ja suurendada varustuskindlust; kinnitab sellega seoses, et toetab kindlalt ELi energia siseturu väljakujundamist;
23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

Valge raamat toitumise, ülekaalulisuse ja rasvumisega seotud terviseküsimumuste kohta

P6_TA(2008)0461

Euroopa Parlamendi 25. septembri 2008. aasta resolutsioon valge raamatu kohta toitumise, ülekaalulisuse ja rasvumisega seotud terviseküsimumuste kohta (2007/2285(INI))

(2010/C 8 E/18)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 30. mai 2007. aasta valget raamatut pealkirjaga „Toitumise, ülekaalulisuse ja rasvumisega seotud terviseküsimumuste tegelemise Euroopa strateegia” (KOM(2007)0279);
- võttes arvesse oma 1. veebruari 2007. aasta resolutsiooni tervisliku toitumise ja kehalise aktiivsuse edendamise kohta ⁽¹⁾;
- võttes arvesse Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) Euroopa piirkondliku komitee poolt 17.–20. septembril 2007. aastal Belgradis vastu võetud WHO Euroopa toidu ja toitumise alast teist tegevusprogrammi ajavahemikuks 2007–2012 ning WHO Euroopa regionaalbüroo poolt 2006. aastal vastu võetud Euroopa rasvumisvastase võitluse hartat;
- võttes arvesse 15.–17. novembril 2006. aastal Istanbulis peetud WHO Euroopa ministrite konverentsil seatud Euroopa rasvumisvastase võitluse harta eesmärke;
- võttes arvesse viiekümne seitsmendal Maailma Tervishoiuassambleel 22. mail 2004. aastal vastu võetud tervisliku toitumise, kehalise aktiivsuse ja tervishoiu üleilmset strateegiat;
- võttes arvesse 2. ja 3. juuni 2005. aasta tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimumuste nõukogu järeldusi rasvumise, toitumise ja kehalise aktiivsuse kohta;

⁽¹⁾ ELT C 250 E, 25.10.2007, lk 93.

Neljapäev, 25. september 2008

- võttes arvesse 5. ja 6. detsembri 2007. aasta tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu lõppjäreldotsi „Toitumise, ülekaalulisuse ja rasvumisega seotud terviseküsimustega tegelemise Euroopa strateegia rakendamine”;
- võttes arvesse WHO Euroopa regionaalbüroo 2006. aasta trükist pealkirjaga „Kehaline tegevus ja tervishoid Euroopas – vajadus võtta meetmeid”;
- võttes arvesse komisjoni 11. juuli 2007. aasta valget raamatut spordi kohta (KOM(2007)0391);
- võttes arvesse komisjoni 25. septembri 2007. aasta rohelist raamatut „Uued suunad linnalise liikumiskeskonna arendamisel” (KOM(2007)0551);
- võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
- võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni raportit ning siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi (A6-0256/2008),
 - A. arvestades, et ülekaalulisus ja rasvumine ja toitumisega seotud haigused on võtmas epideemiate vorme ning kuuluvad peamiste haigestumuse ja suremuse põhjuste hulka Euroopas;
 - B. arvestades, et on teaduslikult tõestatud, et toitumisest tingitud haiguste esinemissagedus ja tõsidus on naiste ja meeste puhul erinev;
 - C. arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) andmetel on enam kui 50 % Euroopa täiskasvanud elanikkonnast ülekaalulised või rasvunud;
 - D. arvestades, et enam kui 5 miljonit last on rasvunud ja peaaegu 22 miljonit on ülekaalulised ning et need näitajad kasvavad kiiresti, nii et 2010. aastaks lisandub ennustuste kohaselt aastas 1,3 miljonit ülekaalulist või rasvunud last;
 - E. arvestades, et rasvumise ja ülekaalulisusega seotud haigused moodustavad mõnes liikmesriigis hinnanguliselt 6 % riigi tervishoiukulutustest; arvestades, et nende seisundite poolt põhjustatud kaudsed kulud, mis on tingitud näiteks vähenenud tööviljakusest ja haiguspuhkusest, on tunduvalt kõrgemad;
 - F. arvestades, et kõhuõõne rasvumine on teaduslikult tunnistanud üheks peamiseks mitmeid niisuguseid kehakaaluga seotud haiguseid soodustavaks teguriks nagu südame-veresoonkonna haigused ja II tüüpi diabeet;
 - G. arvestades, et lapsepõlves väljakujunenud toitumisharjumused jätkuvad sageli täiskasvanueas ja teadusuuringud on näidanud, et rasvunud lastest saavad suurema tõenäosusega rasvunud täiskasvanud;
 - H. arvestades, et Euroopa kodanikud elavad „rasvunud” keskkonnas, kus istuv elustiil on rasvumise ohtu suurendanud;
 - I. arvestades, et ühekülgne toitumine on peamine riskitegur muude toitumisega seotud haiguste puhul, mis on peamiseks surmapõhjuseks kogu ELis, sealhulgas südame isheemiatõbi, vähkkasvajad, diabeet ja rabandus;

Neljapäev, 25. september 2008

- J. arvestades, et WHO 2005. aasta aruanne tervise kohta Euroopas tõendab analüütiliselt, et suure osa surmajuhtumitest ja haigustest põhjustavad seitse peamist terviseriski, millest kuus (kõrgeenenud vere-rõhk, kõrgeenenud kolesteroolitase, normi ületav kehamassiindeks, vähene puu- ja köögiviljade tarbimine, vähene kehaline aktiivsus ja liigne alkoholitarbimine) on seotud toitumise ja kehalise tegevusega, ning arvestades, et kõnealuste tervist mõjutavate teguritega tuleb tegeleda samaaegselt, ennetamiseks märkimisväärselt arvu surmajuhtumeid ja haigusi;
- K. arvestades, et kehaline aktiivsus koos tervisliku tasakaalustatud toitumisega on peamine meetod ülekaalulisuse ennetamiseks; arvestades, et ärevust tekitavalt iga kolmas eurooplane ei tegele oma vabal ajal üldse spordiga, samas kui keskmine eurooplane veedab enam kui viis tundi oma päevast istudes ning paljud eurooplased ei tarbi tasakaalustatud toitu;
- L. arvestades, et kehalise kasvatus tundide arv on nii alg-, põhi- kui ka keskkoolis viimase aastakümne jooksul langenud, ja arvestades, et liikmesriikide vahel valitsevad spordirajatiste ja -vahenditega varustatuse osas suured erinevused;
- M. arvestades, et rasvumisvastase võitluse hartaga seadis WHO eesmärgi saavutada järgmise nelja või viie aasta jooksul nähtavat edu laste rasvumise vastases võitluses, eesmärgiga muuta see praegune suundumus hiljemalt 2015. aastaks vastupidiseks;
- N. arvestades, et tervislikul toitumisel peavad olema teatud kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed omadused ning see peab vastama üksikisiku konkreetsetele vajadustele ning alati järgima rangelt toitumispõhimõtteid;
- O. arvestades, et tervislik toitumine peab hõlmama järgmisi kriteeriumide kategooriaid: 1) toitainete- ja energiasisaldus (toiteväärtus), 2) tervisealased ja toksikoloogilised kriteeriumid (toiduohutus), 3) toidu loomulikud omadused (esteetilised/maitseomadused, seeditavus), 4) toiduainete tootmise ökoloogilisuus (säätav põllumajandus);
- P. arvestades, et ülekaalulisuse ja rasvumise vastu tuleks võidelda tervikliku lähenemisviisi abil, mis oleks riiklike poliitikavaldkondade ülene ja hõlmaks valitsuse eri tasandeid, eelkõige riiklikku, piirkondlikku ja kohalikku tasandit, võttes seejuures nõuetekohaselt arvesse subsidiaarsuse põhimõtet;
- Q. arvestades, et tähelepanuta ei tohi jätta rohkelt kaloreid sisaldava alkoholi tarbimist ja suitsetamist, mis mõlemad muudavad söögiisu ja vedelikutarbimist ning põhjustavad mitmeid kindlakstehtud terviseohte;
- R. arvestades probleemi sotsiaalset mõõdet ja eelkõige seda, et ülekaalulisuse ja rasvumise kõrgeimat esinemissagedust on täheldatud madalama sotsiaal-majandusliku staatusega rühmades; arvestades, et see olukord võib viia tervishoiu- ja sotsiaal-majandusliku ebavõrdsuse suurenemiseni, eelkõige eriti haavatavates elanikkonnarühmades, näiteks puudega inimesed;
- S. arvestades, et sotsiaal-majanduslik ebavõrdsus on veelgi suurenemas toorainete (näiteks teravili, või ja piim) hindade tõustes ning kõnealune hinnatõus on enneolematu nii sellesse haaratud toodete arvu kui ka hinnatõusu ulatuse osas;
- T. arvestades, et toorainete tõusnud hinnad ja suuremahulise turustamise läbipaistmatud eeskirjad mõnedes liikmesriikides on viinud kõrge toitaineväärtusega põhitoiduainete, näiteks puu- ja juurviljade ning suhkruvabade piimatoodete hindade ulatusliku tõusuni, mis koormab enamiku ELi leibkondade eelarvet, ning arvestades, et EL peab kõnealusele väljakutsele vastama;
- U. arvestades, et puudega inimesed moodustavad 15 % ELi tööealisest elanikkonnast; arvestades lisaks, et uuringute kohaselt on puudega inimestel suurem oht rasvuda, seda muu hulgas keha ja ainevahetuse patofüsioloogiliste muutuste, lihaste kõhetumise ja kehalise tegevusetuse tõttu;

Neljapäev, 25. september 2008

- V. arvestades, et toetada tuleks kõiki algatusi, mille on esitanud mitut tegevusala esindavad sidusrühmad, et parandada dialoogi, heade tavade vahetust ja iseregulatsiooni, näiteks tervisliku toitumise, kehalise aktiivsuse ja tervishoiu Euroopa tegevusprogrammi kaudu, aga ka spordi ja tervishoiu töörühma ning tervist parandava füüsilise tegevuse ELi võrgustiku (HEPA) kaudu;
- W. arvestades, et erinevaid rahvuskööke tuleks propageerida osana meie kultuuripärandist, kuid samal ajal tuleks võtta meetmeid tagamaks, et tarbijad on teadlikud kõnealuste rahvusköövide tegelikust mõjust tervisele, et hõlbustada teadlike otsuste tegemist;
- X. arvestades, et Euroopa tarbijatel peaks olema juurdepääs vajalikule teabele, mis võimaldaks neil valida nende elustiili ja tervislikku seisundit silmas pidades optimaalseks tootumiseks kõige paremini sobivad toiduained;
- Y. arvestades, et tööstuse hiljutised algatused reklaamialase iseregulatsiooni valdkonnas käsitlevad toidu- ja joogireklaami tasakaalustatust ja olemust; arvestades, et iseregulatsiooni meetmed peavad hõlmama kõiki turundusvorme Internetis ja muudes uutes meediakanalites; arvestades, et toidu reklaam moodustab ligikaudu poole kogu lastesaadete vaadatavuse aja reklaamist ning arvestades, et on olemas kindlad tõendid selle kohta, kuidas telereklaam mõjutab lühiajalisi tarbimisharjumusi lastel vanuserühmas 2–11 eluaastat; arvestades, et uued turundusvormid, mis kasutavad kõiki tehnoloogilisi vahendeid, eelkõige niinimetatud reklaammänge, kaasates mobiiltelefone, vahetut sõnumiedastust, videomänge ja interaktiivseid mänge Internetis on murettekitavad; arvestades, et paljud toiduainetootjad, reklaami- ja turundusfirmad ning tervise- ja tarbijakaitseorganisatsioonid aitavad juba märkimisväärselt kaasa ELi tervisliku toitumise, kehalise aktiivsuse ja tervishoiu tegevusprogrammidele ning võivad juba osutada edukatele uuringutele ja projektidele;
- Z. arvestades, et alatoitlus, mis mõjutab eelkõige eakamaid inimesi, läheb Euroopa tervishoiusüsteemidele sama kalliks maksma kui rasvumine ja ülekaalulisus,
1. tervitab eespool nimetatud toitumisalast valget raamatut kui tähtsat sammu üldises strateegias suureneva rasvumise ja ülekaalulisuse piiramiseks ja toitumisega seotud krooniliste haigustega, näiteks südameveresoonekonna haigused, sealhulgas südame isheemiatõbi ja ajurabandus, vähkkasvajad ja diabeet, tegelemiseks Euroopas;
 2. kordab oma üleskutset liikmesriikidele tunnistada rasvumist kroonilise haigusena; on veendunud, et tähelepanu tuleb pöörata nende isikute või elanikkonnarühmade häbimärgistamise vältimisele, kes on kultuuriliste tegurite, haiguste (nt diabeet) või patoloogiliste söömishäirete (nt anoreksia või buliimia) tõttu vastuvõtlikud toitumise, ülekaalulisuse ja rasvumisega seotud terviseprobleemidele, ning soovib liikmesriikidel tagada, et kõnealustel inimestel oleks nende riiklike süsteemide raames juurdepääs asjakohasele ravile;
 3. on seisukohal, et parim viis rasvumise vastaseks võitluseks ELi elanikkonna hulgas on mitmetasandiline ja terviklik lähenemisviis, ja juhib tähelepanu asjaolule, et on olemas mitmed Euroopa programmid (teadusuuringute, tervise, hariduse ja elukestva õppe kohta), mis võivad meil aidata selle tõelise nuhtlusega võidelda;
 4. on seisukohal, et toidu kvaliteedi alane poliitika võib tervise edendamisele ja rasvumise vähendamisele oluliselt kaasa aidata ja et kõikehõlmav teave tootemärgistusel on peamine vahend, mis aitab tarbijatel valida hea, parema ja halvema tootumisviisi vahel;
 5. kiidab heaks toitumise ja kehalise tegevusega seotud küsimuste lahendamise kõrgetasemelise töörühma ning Euroopa terviseuuringute süsteemide loomise, mille raames kogutakse füüsilisi ja bioloogilisi näitajaid, näiteks Euroopa tervisealase kontrollküsitluse ja tervishoiualase intervjuuküsitluse seiresüsteem, mis on poliitikalakujundajate ja kõigi kaasatud isikute jaoks tõhusad abivahendid teadmiste ja heade tavade vahetuse parandamiseks rasvumise vastu võitlemisel;
 6. kutsub komisjoni üles tagama tulevases toitumise ja kehalise tegevusega seotud küsimuste lahendamise kõrgetasemelises töörühmas meeste ja naiste tasakaalustatud esindatuse, et käsitleda probleeme paremini ja pakkuda välja soolist mõõdet arvestavaid parimaid lahendusi, s.t parimaid lahendusi nii meeste kui naiste jaoks;
 7. tunnustab iseregulatsiooni olulist rolli rasvumise vastu võitlemisel ja rõhutab selgete ja konkreetsete eesmärkide vajadust kõigi asjaomaste isikute jaoks ning kõnealuste eesmärkide sõltumatu järelevalve vajadust; märgib, et vahel on reguleerimine vajalik kõikides tööstussektorites olulise ja tähendusliku muutuse

Neljapäev, 25. september 2008

saavutamiseks, eelkõige juhul, kui asi puudutab lapsi, et tagada tarbijakaitse ja rahvatervise kõrge tase; märgib huviga 203 kohustust, mis on võetud tervisliku toitumise, kehalise aktiivsuse ja tervishoiu ELi tegevusprogrammi raames, mille eesmärgiks on toodete uuesti segamine, lastele suunatud reklaami vähendamine ja tasakaalustatud toitumise propageerimine märgistuse kasutamise abil; on seisukohal, et tegevusprogrammi liikmesust tuleks laiendada arvutimängude ja mängukonsoolide tootjatele ning Interneti-ühenduse pakujatele;

8. nõuab siiski konkreetsemaid meetmeid, mis oleksid suunatud eelkõige lastele ja riskirühmadele;

9. nõuab tungivalt, et komisjon võtaks vastu terviklikuma lähenemisviisi toitumisele ning seaks alatoitluse koos rasvumisega prioriteediks toitumise ja tervise valdkonnas, kaasates need võimaluse korral ELi rahastatud uurimisalgatustesse ja partnerlustesse ELi tasandil;

10. on seisukohal, et Euroopa tarbijatel peaks olema juurdepääs vajalikule teabele, mis võimaldaks neil valida parimaid toitaineallikaid, mis on vajalikud nende individuaalse elustiili ja tervisliku seisundiga kõige paremini sobiva optimaalse toitumisviisi saavutamiseks ja säilitamiseks; on veendunud, et suuremat tähelepanu tuleks pöörata kodanike tervisealase teadlikkuse tõstmisele, et nad saaksid langetada tulemuslikke otsuseid iseenda ja oma laste toitumisviiside osas; on seisukohal, et lapsevanemate teavitamine ja harimine toitumisalaste küsimuste osas peaks toimuma asjaomaste elukutseesindajate kaudu (õpetajad, kultuuriürituste korraldajad, tervishoiutöötajad) asjaomastes kohtades; on veendunud, et tarbijale suunatud teave, toitumisalane harimine ja toiduainete märgistamine peaks põhinema tarbijauuringutel;

11. juhib sellega seoses tähelepanu tulevase koolide puuviljaprogrammi sidumise tähtsusele laiaulatuslikuma haridusalase strateegiaga, näiteks toitumis- ja tervisealaste õppetundide abil algkoolides;

12. juhib tähelepanu esmatähtsale rollile, mida lapsevanemad perekonna toitumisalases harimises etendavad, ja otsustavale panusele, mida nad rasvumisvastases võitluses anda saavad;

13. kutsub liikmesriike, piirkondi ja kohalikke asutusi olema ennetavam liikumissohralike kogukondade arendamisel, eelkõige linnaplaneerimise raames, et haldusüksused soodustaksid igapäevast kehalist tegevust ning luues võimalusi kohalikus keskkonnas, mis motiveeriks inimesi vabal ajal füüsiliselt aktiivsed olema; seda on võimalik saavutada kohalike meetmete kehtestamisega autode sõltuvuse vähendamiseks ja kõndimise edendamiseks ning kaubanduspindade ja eluasemete arendamise mõistliku kombineerimisega, ühistranspordi, parkide ja avalike spordirajatiste, jalgrattateede ja ülekäiguradade edendamisega; kutsub haldusüksusi üles edendama tervisliku eluviisiga linnade võrku, kus pakutakse sarnaseid tegevusi rasvumise vastu võitlemiseks;

14. julgustab liikmesriike juurutama õpilaste ja töötajate hulgas aktiivse liiklejana, st jalgsi või jalgrattaga või mõnel muul kehaliselt aktiivsel viisil töö/koolis käimist; julgustab kohalikke asutusi kaaluma kõnealust tegevust prioriteedina linnatranspordi hindamisel ja planeerimisel;

15. märgib, et alade rajamine, kus lapsed ja noored saavad olla kontaktis loodusega, annab neile alternatiivi tavapärase puhketegevuste kõrval ja suurendab samal ajal nende kujutlusvõimet, loovust ning avastamisindu;

16. palub, et spordiühendused pööraksid erilist tähelepanu tõsiasjale, et tütarlapsed jätvad teismeliseea lõpus tihti spordiga tegelemise pooleli; arwab, et spordiühendustel on oluline roll tüdrukute ja naiste huvi säilitamisel erinevate spordialadega tegelemise vastu;

17. rõhutab, et erasektoril on oluline roll rasvumise vähendamisel uute ja tervislikumate toodete arendamise kaudu, ent erasektorit tuleks veelgi ergutada arendama välja selgeid infosüsteeme ja parandama märgistamist, et võimaldada tarbijatel teha teadlikku valikut;

18. rõhutab asjaolu, et Euroopa Liidul tuleks võtta juhtroll ühise lähenemisviisi sõnastamisel ning koordineerimise ja parimate tavade edendamisel liikmesriikide vahel; on veendunud, et olulist Euroopa lisandväärtust on võimalik pakkuda sellistes valdkondades nagu tarbijate teavitamine, toitumisalane harimine, reklaam meedias, põllumajandustoodang ja toidu märgistamine eelkõige koos transrasva sisalduse näitamisega; nõuab, et töötataks välja Euroopa näitajad, näiteks vööümbermõõt, ja muud ohutegurid, mis on seotud rasvumisega (eriti kõhuõõne rasvumisega);

Neljapäev, 25. september 2008

Meie prioriteet – lapsed

19. kutsub komisjoni ja kõiki osapooli seadma endale prioriteediks rasvumise vastase võitluse alates varasest noorusest, arvestades, et lapsepõlves väljakujunenud toitumisharjumused kestavad sageli aastaid;

20. nõuab teavituskampaaniate korraldamist teadlikkuse tõstmiseks rasedate naiste hulgas selle kohta, kui oluline on tasakaalustatud ja tervislik toitumine koos osade toitainete optimaalse tarbimisega raseduse ajal ning et naised ja nende partnerid oleksid teadlikud rinnaga toitmise tähtsusest; tuletab meelde, et rinnaga toimine ja võõrutamise edasilükkamine kuni laste kuuenda elukuuni, lastele tervisliku toitumise tutvustamine ja toiduportsjonite suuruse kontrollimine aitavad kõik vältida laste ülekaaluliseks muutumist või rasvumist; rõhutab sellest hoolimata, et rinnaga toimine ei ole ainuke rasvumise vastu võitlemise viis ning et tasakaalustatud toitumisharjumused omandatakse pika aja jooksul; rõhutab, et teadlikkuse tõstmise kampaaniate raames tuleks meenutada, et rinnaga toimine on eraasi ja seejuures tuleks järgida naiste vaba tahet ja valikut;

21. kutsub liikmesriikide üles tagama, et riiklikud tervishoiuteenused edendaksid spetsiifilise toitumise nõu andmist rasedatele ja menopausi läbivatele naistele, sest rasedus ja menopaus on naise elus kaks olulist eluetappi, kus esineb kaalus juurdevõtmise kõrgendatud oht;

22. nõuab tungival, et liikmesriigid esildaksid asjatundjate koostatud suunised kehalise aktiivsuse suurendamiseks juba eelkooliealistele lastele ning edendaksid toitumise harimist juba sellises varajases eas;

23. on seisukohal, et peamiselt kooli ajal tuleb võtta sammud tagamaks, et kehaline aktiivsus ja tasakaalustatud toitumine saaksid osaks lapse käitumisharjumustest; kutsub toitumise ja kehalise tegevusega seotud küsimuste lahendamise kõrgetasemelise töörühma üles koostama suunised toitumise kohta koolis ja toitumise harimise edendamiseks ning niisuguse harimise jätkumiseks koolijärgsel perioodil; kutsub liikmesriike üles lisama tasakaalustatud toitumise õpetuse ja kehalise kasvatuskoolide õppekavadesse;

24. palub samuti liikmesriikidel, kohalikel asutustel ja koolidel jälgida ja parandada kooli- ja lasteaiaõogi kvaliteeti ning toitainete standardeid, sealhulgas toitlustustöötajate eriväljaõppe ja juhiste, toitlustajate kvaliteedikontrolli ja juhiste kaudu sööklate tervisliku toidu kohta; rõhutab, kui tähtis on portsjonite suuruse kohandamine vastavalt vajadustele ja kõnealusesse sööki puu- ja köögiviljade lisamine; palub tõsta toitumise tasakaalustatud toitumise osas ja julgustab loobuma kõrge rasva-, soola- või suhkrusisalduse ning madala toiteväärtusega toitude ja jookide müügist koolides; propageerib selle asemel värskete puu- ja köögiviljade ulatuslikumat kättesaadavust müügipunktides; kutsub pädevaid asutusi üles tagama, et koolide õppekavas eraldataks vähemalt kolm tundi nädalas kehalisele tegevusele vastavalt eespool nimetatud sporti käsitleva valge raamatu eesmärkidele ning palub kõnealustel asutustel esitada kavad uute avalike spordirajatiste ehitamiseks, mis oleksid juurdepääsetavad ka puudega inimestele, ja tagada koolides olemasolevate spordirajatiste säilitamist; tunneb heameelt koolis puuvilja pakkumise võimaliku projekti üle, mida EL sarnaselt olemasoleva koolipiima programmiga rahaliselt toetaks; nõuab, et leitaks võimalusi, et 2008. aastal jätkataks tasuta puu- ja köögiviljade jagamist koolidele ja heategevusasutustele, nagu mõned liikmesriigid on taotlenud, kuni 1. jaanuaril 2009. aastal hakatakse kohaldama koolidele puuvilja jagamise korda;

25. kutsub liikmesriikide kohalikke asutusi üles edendama puhkerajatiste kättesaadavust ja taskukohasust ning võimaluste loomist kohalikus keskkonnas, mis motiveeriks inimesi vabal ajal füüsiliselt aktiivsed olema;

26. palub liikmesriikidel, kohalikel asutustel ja koolide juhtkondadel tagada, et koolide müügiautomaatides on saadaval tervislikud tooted; on seisukohal, et madala toiteväärtusega kõrge suhkru-, soola- ja rasvasisaldusega toodete sponsorlus ja reklaam koolis peaks eeldama kooli juhtkonna taotlust või selgesõnalist nõusolekut ja seda peaks jälgima õpilaste vanemate ühendused; on seisukohal, et spordiorganisatsioonid ja -võistkonnad peaksid kehalise tegevuse ja tervisliku toitumise osas eeskujuna näitama ja kutsub kõiki spordiorganisatsioone ja -võistkondi üles võtma vabatahtlikku kohustust propageerida tasakaalustatud toitumist ja kehalist aktiivsust eelkõige laste seas; eeldab, et kõik spordiorganisatsioonid ja -võistkonnad propageerivad tasakaalustatud toitumist ja kehalist aktiivsust; rõhutab lisaks, et Euroopa spordiliikumist ei tohiks süüdistada Euroopas esinevas ülekaalulisuses ja rasvumises;

Neljapäev, 25. september 2008

27. tervitab ühise põllumajanduspoliitika ühise turukorralduse reformi, mis võimaldab pakkuda koolides rohkem puu- ja köögiviljatooteid, tingimusel, et nende toodete kvaliteeti ja keemilist ohutust on kontrollitud;

28. nõuab tungivalt, et EL ja eelkõige ECOFINi nõukogu oleks paindlikum liikmesriikide poolt madalama käibemaksumäärade kohaldamise suhtes sotsiaalsete, majanduslike, keskkonnavalaste või tervisega seotud vajaduste tõttu; kutsub sellega seoses neid liikmesriike, kes seda veel teinud ei ole, alandama puu- ja köögiviljade käibemaksumäära, tuletades meelde, et see on lubatud ühenduse õigusaktide alusel; nõuab lisaks, et muudetak ühenduse kehtivaid õigusakte nii, et puu- ja köögiviljade suhtes oleks võimalik kohaldada väga madalat käibemaksumäära (alla 5 %);

29. tervitab selliseid ELi algatusi nagu veebilehe „EU Mini Chefs” (ELi noored kokad) käivitamine ning tervisliku toidu ja toiduvalmistamise Euroopa päev, mis toimus 8. novembril 2007. aastal; soovib teavitamiskampaaniate korraldamist, et tõsta teadlikkust seosest energiarikaste toodete ja nende kalorete põletamiseks vajaliku füüsilise tegevuse aja vahel;

Teadlikud valikud ja tervislike toodete kättesaadavus

30. on veendunud, et toodete uuesti segamine on jõuline vahend rasva-, suhkru- ja soolasisalduse vähendamiseks meie toidus ning julgustab toidutootjaid veelgi ulatuslikumalt muutma energiarikaste, toitainevaste toitide koostist, et vähendada rasva-, suhkru- ja soolasisaldust ning suurendada kiudainete-, puu- ja köögiviljade sisaldust; tervitab tootjate vabatahtlikult võetud tootumisalaste kriteeriumide rakendamise kohustusi toitide koostise määramisel;

31. rõhutab, et toiteväärtuse märgistus peab olema kohustuslik ja selge, et aidata tarbijatel tervislikku toitu valida;

32. nõuab kunstlike transrasvhapete keelustamist kogu ELis ning nõuab tungivalt, et ELi liikmesriigid järgiksid toidu koostisosade (nt soolasisalduse) kontrollimise häid tavasid, ning kutsub komisjoni üles looma programmi heade tavade vahetamiseks liikmesriikide vahel; juhib tähelepanu asjaolule, et originaalsete retseptide säilitamiseks tuleks kehtestada erandid kaitstud päritolunimetustele, kaitstud geograafilistele tähistele, garanteeritud traditsioonilistele eritunnustele ja muudele traditsioonilistele toodetele; loodab kõnealuses kontekstis väga, et tulevane roheline raamat põllumajanduse kvaliteedipoliitika kohta aitab kaasa paremale kvaliteedile ja kaitstud geograafiliste tähiste süsteemile;

33. rõhutab, et praegused teaduslikud teadmised näitavad, et transrasvhapete üleliigne tarbimine (üle 2 % kogu toidust saadud energiast) põhjustab märkimisväärselt suuremat südame-veresoonkonna haiguste ohtu; avaldab seetõttu sügavat kahetsust, vaid vähesed Euroopa valitsused on seni võtnud meetmeid, et vähendada Euroopa tarbijate kumulatiivset kokkupuudet paljudes madala toiteväärtusega töödeldud toodetes esinevate kunstlike transrasvhapetega ja küllastunud rasvhapetega;

34. rõhutab, et transrasvhapped ja küllastunud rasvhapped kujutavad tõsist, dokumentaalselt tõestatud ja tarbetut ohtu eurooplaste tervisele ning neid tuleks käsitleda asjakohases õigusloomega seotud algatuses, mille eesmärgiks oleks vähendada transrasvhapete ja küllastunud rasvhapete sisaldust toiduainetes;

35. nõuab, et uuritaks, millist rolli etendavad kunstlikud lõhna- ja maitsetugevdajad, nagu glutamaadid, guanülaadid ja inosinaadid, eelkõige valmistoitudes ja tööstuslikult toodetud toidus, et määrata kindlaks nende mõju tarbimisharjumustele;

36. kutsub tööstusharu üles vaatama läbi ühe portsjoni suurused ning pakkuma suuremat valikut väiksema suurusega portsjoneid;

37. tunneb heameelt komisjoni uue ettepaneku üle vaadata läbi nõukogu 24. septembri 1990. aasta direktiiv 90/496/EMÜ toidu tootumisalase teabega märgistuse kohta ⁽¹⁾; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et märgistus oleks nähtav, selge ja tarbijale kergesti mõistetav,

(1) EÜT L 276, 6.10.1990, lk 40.

Neljapäev, 25. september 2008

38. palub komisjonil võtta lisaks ette ühise põllumajanduspoliitika põhjalik läbivaatamine selle mõju osas tervisele, et hinnata, kas saaks teha poliitilisi muudatusi, mis hõlbustaksid toitumise paranemist kogu Euroopas;

Meedia ja reklaam

39. kutsub meediasektori ettevõtjaid üles looma koostöös liikmesriikide ja spordiorganisatsioonidega kõikides meediakanalites lisastiimuleid ulatuslikumaks kehaliseks tegevuseks ja spordialade harrastamiseks;

40. on teadlik meedia olulisest rollist tervisliku ja tasakaalustatud toitumise alases teavitamises, harimises ja veenmises, ühtlasi meedia rollist stereotüüpide ja kehakuvandi loomises; on seisukohal, et audiovisuaalsete meediateenuste direktiivis⁽¹⁾ sätestatud vabatahtlik lähenemisviis madala toiteväärtusega toidu lastele suunatud reklaami kohta on samm õiges suunas ja seda tuleks konkreetselt jälgida, ning palub komisjonil esitada täpsemad ettepanekud, kui 2011. aastal teostatava direktiivi läbivaatamise järel selgub, et vabatahtlik lähenemisviis ei ole ennast kõnealuses valdkonnas õigustanud; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles julgustama meediateenuste pakkujaid töötama välja tegevusjuhendid toitute ja jookidega seonduvate kohatute audiovisuaalsete kommertsteadaannete kohta ning nõuab tungivalt, et ettevõtjad võtaksid konkreetsed meetmeid riiklikul tasandil, et rakendada või karmistada kõnealust direktiivi;

41. nõuab, et tööstusharu oleks konkreetselt lastele suunatud toidureklaami suhtes eriti ettevaatlik; palub reklaamivabu eetriaegu ja piiranguid ebatervisliku toidu reklaamile, mis on suunatud konkreetselt lastele; kõnealuseid piiranguid kohaldatakse ka uute meediavormide, näiteks Interneti-mängude, hüpikakende ja tekstisõnumite suhtes;

Tervishoid ja teadusuuringud

42. tunnistab, et tervishoiutöötajad, eelkõige lastearstid ja farmatseudid, peavad teadvustama oma kesket rolli ülekaalulisuse ja südame-veresoonkonna haiguste ohuga patsientide varajasel tuvastamisel ning on seisukohal, et nemad peaksid olema peamised osalejad rasvumisepeideemia ja muude haiguste kui nakkushaiguste vastu võitlemisel; kutsub seega komisjoni üles töötama välja Euroopa antropomeetrilised näitajad ja juhised rasvumisega kaasnevate kardiometaboolsete riskitegurite kohta; rõhutab, et tähtis on teostada süstemaatilisel korrapärasteid mõõtmisi koos muude kardiometaboolsete riskitegurite uurimisega, et hinnata ülekaalulisuse/rasvumisega kaasnevaid haigusi esmatasandi arstiabi raames;

43. juhib tähelepanu alatoitluse probleemile, seisundile, mille puhul toitainete vaegus, nendega liialdamine või nende tasakaalustamatus toitumises avaldab mõõdetavat kahjulikku mõju kudedele, kehakujule ja keha funktsioonidele; märgib samuti, et alatoitumine on raske koorem nii üksikisiku heaolule kui ka ühiskonnale, eelkõige tervishoiusüsteemile, ning et see põhjustab kõrgemat suremust, pikemat haiglasviibimist, tõsisemaid tüsistusi ja patsientide elukvaliteedi langust; tuletab meelde, et alatoitlusest tingitud lisahaiglapäevadele ja tüsistuste raviks kulutatakse riiklikest vahenditest igal aastal miljardeid eurosid;

44. rõhutab hinnanguid, mille kohaselt on 40 % haiglapatsientidest ja 40–80 % vanurite hooldekodudes viibijatest alatoidetud; kutsub liikmesriike üles parandama haiglate ja vanurite hooldekodude toidu koguseid ja kvaliteeti, mis aitaks vähendada haiglas veedetavat aega;

45. on veendunud, et nii kliinilise dieedi nõustajate kui ka toitumisnõustajate kvalifitseerumist tervishoiuspetsialistidena tuleks täielikult reguleerida;

46. kutsub komisjoni üles edendama parimaid meditsiinilisi tavasid, näiteks ELi tervisefoorumi kaudu, ning teavituskampaaniaid rasvumisega seotud riskide ja kõhuõõne rasvumise kohta, juhtides erilist tähelepanu südame-veresoonkonna haiguste ohule; nõuab tungivalt, et komisjon esitaks teavet koduste dieetide ohtlikkuse kohta, eriti kui need hõlmavad retseptivabade rasvumismistavaste ravimite kasutamist; kutsub komisjoni üles pöörama suuremat tähelepanu alatoitumise, ebapiisava toitumise ja vedelikupuuduse probleemidele;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2007. aasta direktiiv 2007/65/EÜ (ELT L 332, 18.12.2007, lk 27).

Neljapäev, 25. september 2008

47. kutsub liikmesriike üles rakendama Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. juuni 2002. aasta direktiivi 2002/46/EÜ toidulisandeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽¹⁾;

48. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles rahastama teadusuuringuid rasvumise ja krooniliste haiguste (näiteks vähkkasvaja ja diabeet) vaheliste seoste valdkonnas, sest epidemioloogilised uuringud peavad tegema kindlaks rasvumise suurenemisega kõige enam seotud tegurid, mille hulka kuulub ka mitme muutujaga biomarkerite kindlakstegemine ja hindamine uurimiselaste alarühmades, et saada selgust rasvumist põhjustava bioloogilise mehhanismi osas; nõuab samuti uuringute teostamist, kus võrreldakse ja hinnatakse erinevate sekkumisviiside tulemuslikkust, hõlmates ka psühholoogilisi teadusuuringuid; kutsub liikmesriike üles looma süsteemi, mille abil tagatakse juurdepääs ülekaalulisuse, rasvumise ning nendega seonduvate haiguste ennetamise, uurimise ja ohjeldamise teenustele ning kõnealuste teenuste osutamise kvaliteet;

49. tunneb heameelt diabeedi ja rasvumise käsitlemise üle prioriteedina seitsmenda ELi teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi tervise teemavaldkonna raames;

50. julgustab täiendavaid teadusuuringuid ja järelevalvet kõhuõõne rasvumise valdkonnas seitsmenda raamprogrammi kontekstis;

51. kutsub komisjoni üles edendama üldsusele ja eriti meditsiinitöötajatele suunatud üleeuroopalisi teavituskampaaniaid, et tõsta kõhuõõne rasvumisega kaasnevate ohtude alast teadlikkust;

52. nõuab, et toitumisküsimust võetaks kõikide Euroopa Liidu poliitikavaldkondade ja meetmete osas tõsiselt arvesse.

*

* *

53. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, kandidaatriikidele ja Maailma Terviseorganisatsioonile.

⁽¹⁾ EÜT L 183, 12.7.2002, lk 51.

Autoriõiguste ühine haldamine Internetis

P6_TA(2008)0462

Euroopa Parlamendi 25. septembri 2008. aasta resolutsioon seaduslike sidusmuusikateenuste autoriõiguse ja sellega seotud õiguste ühise piiriülese haldamise kohta

(2010/C 8 E/19)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 18. oktoobri 2005. aasta soovitus 2005/737/EÜ, mis käsitleb seaduslike sidusmuusikateenuste autoriõiguse ja sellega seotud õiguste ühist piiriülest haldamist ⁽¹⁾ (edaspidi „2005. aasta soovitus“);
- võttes arvesse võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 95 ja 151;
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikleid II-77 ja II-82;
- võttes arvesse Lissaboni lepingu artiklit 97a;

⁽¹⁾ ELT L 276, 21.10.2005, lk 54.